КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 14.6.2010
COM(2010)307 окончателен

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА И ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

относно прилагането на Регламент (ЕО) № 184/2005 на Европейския парламент и на Съвета от 12 януари 2005 г. относно статистиката на Общността относно платежния баланс, международната търговия с услуги и преките чуждестранни инвестиции

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА И ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

относно прилагането на Регламент (ЕО) № 184/2005 на Европейския парламент и на Съвета от 12 януари 2005 г. относно статистиката на Общността относно платежния баланс, международната търговия с услуги и преките чуждестранни инвестиции

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Главната цел на Регламент (ЕО) № 184/2005 на Европейския парламент и на Съвета относно статистиката на Общността относно платежния баланс, международната търговия с услуги и преките чуждестранни инвестиции [1] е да установи обща рамка и стандарти за качество на статистиката за системно изготвяне на статистика на Европейския съюз за платежния баланс, международната търговия с услуги и преките чуждестранни инвестиции.

В член 12 от Регламент (ЕО) № 184/2005 се посочва, че Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклад относно прилагането на регламента до 28 февруари 2010 г. Докладът по-специално:

(1) отразява качеството на изготвената статистика;

(2) оценява във връзка с разходите натрупаните от изготвената статистика ползи за Съюза, държавите-членки, доставчиците и потребителите на статистическа информация;

(3) определя областите на потенциално подобрение и счетените за необходими изменения с оглед на получените резултати;

(4) извършва преглед на работата на Комитета по платежния баланс и препоръчва дали обхватът на изпълнителните мерки следва да бъде определен отново.

Настоящият доклад разглежда най-важните аспекти от прилагането на Регламент (ЕО) № 184/2005 от страна държавите-членки и предприетите от Комисията мерки за осигуряване на висококачествена европейска статистика относно платежния баланс, международната търговия с услуги и преките чуждестранни инвестиции.

2. МЕРКИ ЗА ПРИЛАГАНЕ

От приемането на Регламент (ЕО) № 184/2005 насам са приети следните регламенти за прилагане:

[1] ОВ L 35, 8.2.2005 г., стр. 23.

(1) Регламент (ЕО) № 601/2006 на Комисията от 18 април 2006 г. за прилагане на Регламент (ЕО) № 184/2005 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на формата и процедурата за предаване на данни [2];

(2) Регламент (ЕО) № 602/2006 на Комисията от 18 април 2006 г. за адаптиране на Регламент (ЕО) № 184/2005 на Европейския парламент и на Съвета чрез актуализирането на изискванията по отношение на данните [3];

(3) Регламент (ЕО) № 1055/2008 на Комисията от 27 октомври 2008 г. за прилагане на Регламент (ЕО) № 184/2005 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на критериите за качеството и отчетите за качеството на статистиката на платежния баланс [4];

(4) Регламент (ЕО) № 707/2009 на Комисията от 5 август 2009 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 184/2005 на Европейския парламент и на Съвета относно статистиката на Общността относно платежния баланс, международната търговия с услуги и преките чуждестранни инвестиции по отношение на осъвременяването на изискванията за данни [5].

3. ОСНОВНИ РАЗГЛЕЖДАНИ НАБОРИ ОТ ДАННИ

Статистиката на платежния баланс предоставя обстойна информация за сделките между отчитащата икономика и останалия свят. Регламент (ЕО) № 184/2005 се отнася до събирането на следните четири набора от данни:

- Предварителни прогнозни данни за тримесечния платежен баланс (Евроиндикатори);
- Тримесечен платежен баланс;
- Международна търговия с услуги за годината;
- Преки чуждестранни инвестиции за годината.

По-специално Евростат събира данни от държавите-членки за всеки от тези набори и ги използва, за да създаде агрегирани данни на ЕС, които заедно с данните от отделните държави-членки се публикуват в онлайн базата данни на Евростат [6].

Най-общо казано първата прогноза за основните тримесечни агрегирани данни (баланс по текуща сметка и баланс по сметката за услуги) е налице 10 седмици след края на

---

2 ОВ L 106, 19.4.2006 г., стр. 7.

3 ОВ L 106, 19.4.2006 г., стр. 10. Регламент (ЕО) № 602/2006 по-специално има за цел да се актуализират изискванията за данни и да се коригира отново нивото на разбивка, включително някои географски разбивки, за да се подобри нивото на статистиката на платежния баланс.

4 ОВ L 283, 28.10.2008 г., стр. 3.

5 ОВ L 204, 6.8.2009 , стр. 3. Регламент (ЕО) № 707/2009 на Комисията има за цел да коригира изискванията за данни от тримесечния платежен баланс и евроиндикаторите, да актуализира географските разбивки с оглед на новата геополитическа ситуация и да въведе разбивка по дейности според новата класификация на икономическите дейности (NACE rev.2).

6 База данни на Евростат, достъпна на: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database (18.3.2010).

отчетния период. Втората прогноза се изготвя 15 седмици след края на отчетния период и включва по-широк набор от статии в платежния баланс и географска разбивка, която включва големите икономически партньори, по-специално най-важните развити и нововъзникващи икономики.

Ежегодно се публикуват по-подробни статистики за международната търговия с услуги и преките чуждестранни инвестиции. Годишните данни за международната търговия с услуги се разбиват в съответствие с изчерпателен списък с услуги и 42 икономики. Данните се предават от държавите-членки девет месеца след края на отчетния период и се публикуват около два месеца по-късно. Годишната статистика за преките чуждестранни инвестиции включва данни за потоци и наличности в съответствие с вида инструмент, държава партньор и икономическа дейност. Данните се предават от държавите-членки девет месеца след края на отчетния период и се публикуват около три месеца по-късно.

4. КАЧЕСТВО НА ИЗГОТВЕНАТА СТАТИСТИКА

В съответствие с член 4, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 184/2005 от държавите-членки се изисква да предоставят на Комисията отчет за качеството на предаваните данни. Освен това в съответствие с член 4, параграф 3, качеството на предаваните на Евростат данни ще се оценява въз основа на отчетите за качество с помощта на Комитета по платежния баланс (наричан по-долу Комитет по ПБ).

Следният анализ се отнася до резултатите от най-актуалните отчети за качество на данните, които са налице и които са предени от държавите-членки през 2008 г. Поради това последните развития, включително подобренията в качеството, отчетени от множество държави-членки през 2009 г., не са включени в този анализ.

4.1. Навременност

Критерият за навременност се отнася до спазване на крайните срокове за предаване на данни.

Крайните срокове са изложени в приложение I от Регламент (ЕО) № 184/2005 и допълнително уточнени в Наръчника относно платежния баланс [7], който е референтният документ за техническите подробности по предаването на данни.

Таблица 1 съдържа анализ [8] на навременността на статистиката на платежния баланс. От нея е видно, че като цяло държавите-членки са в състояние да спазват крайните срокове за всички набори от данни с много малки изключения, групирани в двете области на преки чуждестранни инвестиции.

---

[7] Наръчник относно платежния баланс. http://circa.europa.eu/Public/irc/dsis/bop/library?l=/sdds_bop_metadata/vademecum_2008pdf/_EN_1.1_&a=d (18.3.2010 г.).

[8] Навременността се оценява като „добра“, ако данните винаги са предавани в рамките на срока или преди крайния срок, „приемлива“, ако закъснението обикновено не е превишавало пет дни и „лоша“ в останалите случаи.

4.2. Обхват на данните, предавани на Евростат

Критерият за обхват на данните се отнася до наличието на данни, изисквани по силата на Регламент (ЕО) № 184/2005 в съответствие с отчетния период и разбивките по географска зона, статия и дейност. Измерва се като дял от броя стойности, предоставени във връзка с общия брой изисквани стойности.

Таблица 1: Навременност на предаването на данни

	Евроиндикатори	**Тримесечен платежен баланс**	**Международна търговия с услуги**	**Преки чуждестранни инвестиции — потоци**	**Преки чуждестранни инвестиции — наличности**
Краен срок:	***отчетен период + 2 месеца***	***отчетен период + 3 месеца***	***отчетен период + 9 месеца***	***отчетен период + 9 (или 21) месеца*** [9]	***отчетен период +9 (или 21) месеца***
Австрия	добра	добра	добра	добра	добра
Белгия	добра	добра	добра	добра	**лоша**
България	добра	добра	добра	добра	добра
Кипър	добра	добра	добра	добра	**лоша**
Чешка република	добра	добра	добра	добра	добра
Дания	добра	добра	добра	добра	добра
Естония	добра	добра	добра	добра	добра
Финландия	добра	добра	добра	добра	добра
Франция	добра	добра	добра	добра	добра
Германия	добра	добра	добра	добра	добра
Гърция	добра	добра	добра	добра	добра
Унгария	добра	добра	добра	добра	добра
Ирландия	добра	добра	добра	добра	добра
Италия	добра	добра	добра	добра	добра
Латвия	добра	добра	добра	добра	добра
Литва	добра	добра	добра	добра	добра
Люксембург	добра	добра	добра	добра	добра
Малта	добра	добра	добра	добра	добра
Нидерландия	добра	добра	*приемлива*	добра	добра
Полша	добра	добра	добра	добра	добра
Португалия	добра	добра	добра	добра	добра
Румъния	добра	добра	добра	**лоша**	**лоша**
Словакия	добра	добра	добра	добра	добра
Словения	добра	добра	добра	добра	добра
Испания	добра	добра	добра	добра	добра
Швеция	добра	добра	добра	добра	добра
Обединено кралство	*приемлива*	добра	добра	**лоша**	**лоша**

[9] За преките чуждестранни инвестиции (ПЧИ) (потоци и наличности) има две отделни изисквания за данни с различни крайни срокове: едното изискване е с краен срок от 9 месеца след края на отчетния период, а другото — с краен срок от 21 месеца след края на отчетния период.

Таблица 2: Обхват

	Евроиндикатори	**Тримесечен платежен баланс**	**Международна търговия с услуги**	**Преки чуждестранни инвестиции — потоци**	**Преки чуждестранни инвестиции — наличности**
Австрия	пълен	пълен	пълен	пълен	пълен
Белгия	пълен	пълен	пълен	пълен	*непълен*
България	пълен	пълен	пълен	пълен	пълен
Кипър	пълен	пълен	пълен	пълен	пълен
Чешка република	пълен	пълен	пълен	пълен	пълен
Дания	пълен	пълен	пълен	пълен	пълен
Естония	пълен	пълен	пълен	пълен	пълен
Финландия	пълен	пълен	*непълен*	пълен	пълен
Франция	пълен	пълен	*непълен*	пълен	пълен
Германия	пълен	пълен	пълен	пълен	*непълен*
Гърция	пълен	пълен	*непълен*	пълен	пълен
Унгария	пълен	пълен	*непълен*	пълен	пълен
Ирландия	пълен	пълен	пълен	пълен	пълен
Италия	пълен	пълен	*непълен*	пълен	пълен
Латвия	пълен	пълен	пълен	пълен	пълен
Литва	пълен	пълен	*непълен*	пълен	пълен
Люксембург	пълен	пълен	пълен	пълен	пълен
Малта	пълен	пълен	пълен	пълен	пълен
Нидерландия	пълен	пълен	*непълен*	*непълен*	*непълен*
Полша	пълен	пълен	пълен	*непълен*	*непълен*
Португалия	пълен	пълен	пълен	пълен	пълен
Румъния	пълен	пълен	пълен	пълен	пълен
Словакия	пълен	пълен	*непълен*	пълен	пълен
Словения	пълен	пълен	*непълен*	пълен	пълен
Испания	пълен	пълен	пълен	пълен	пълен
Швеция	*непълен*	*непълен*	*непълен*	пълен	пълен
Обединено кралство	пълен	*непълен*	*непълен*	пълен	*непълен*

Исканията за данни, използвани за изчисляване на този индикатор, са посочени в приложение I на Регламент (ЕО) № 184/2005. В таблица 2 този индикатор се обобщава [10] спрямо държава-членка и набор от данни.

Всички държави-членки изпълниха исканията поне частично, поради това няма липсващи набори от данни. Голяма част от държавите-членки предоставиха четири пълни набора от данни или три от четири. Само три държави-членки (Нидерландия, Обединеното кралство и Швеция) предоставиха повечето набори от данни непълни.

Най-трудно изпълнимото искане е свързано с международната търговия с услуги, което успяха да изпълнят изцяло само шестнадесет държави-членки.

4.3. Методологическа обоснованост

Критерият, свързан с методологическа обоснованост, се отнася до спазването на международно приетите стандарти, насоки и добри практики.

В общи линии всички държави-членки спазват международните стандарти, описани в: Ръководството по платежния баланс, 5-то издание (BPM5), публикувано от Международния валутен фонд (МВФ); Ръководните дефиниции за преки чуждестранни инвестиции, 3-то издание (КД3), публикувани от Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР); и Ръководството по статистика на международната търговия с услуги, публикувано съвместно от Обединените нации (ООН), Европейската комисия, МВФ, ОИСР, Конференцията на ООН за търговия и развитие (UNCTAD) и Световната търговска организация (СТО). Отклоненията от тази методология редовно се следят посредством отчетите за качество. Тези отклонения се обсъждат в Комитета по ПБ и в работната група по въпросите на платежния баланс, като целта е да се спомогне хармонизирането.

Международните стандарти бяха преработени неотдавна. 6-то издание на Ръководството по платежния баланс (BPM5) беше издадено през ноември 2008 г., 4-то издание на Ръководните дефиниции за преки чуждестранни инвестиции (КД4) беше завършено през април 2008 г, а актуализираният текст на Ръководството по статистика на международната търговия с услуги (MSITS 2010) беше одобрен от Статистическата комисия на Обединените нации през февруари 2010 г.

Координираното прилагане на новите стандарти, което вече договорено с държавите-членки в Комитета по ПБ, следва да повиши равнището на съответствие, а оттам и на съпоставимостта на свързаната с тях статистика.

4.4. Устойчивост

Критерият устойчивост е свързан със степента на близост на първоначално прогнозираните стойности до крайните стойности.

---

[10] Обхватът се счита за „пълен“, ако са предоставени повече от 98 % от исканите стойности; „непълен“, ако искането е частично изпълнено и са предоставени по-малко от 98 % от стойностите, и „липсващ“, ако не е предоставен отговор на искането.

Устойчивостта може да се измери чрез средната абсолютна процентна грешка [11] — одобрен от Комитета по ПБ индикатор. Таблица 3 показва най-актуалните данни, които са налице за този индикатор по отношение на основните статии в платежния баланс на Европейския съюз. Индикатор с ниска стойност означава високо ниво на стабилност. Такъв е случаят с повечето статии, макар че са отчетени значителни ревизии в приходите и техните подкомпоненти, по-специално по отношение на компенсация на служителите и приходите от преки инвестиции. Те са част от статиите, които е по-трудно да се измерят и за които се очакват най-големи ревизии поради обичайно използвания източник на данни. Всъщност крайните стойности за тези статии обикновено се основават на резултата от годишните проучвания, като първоначалните стойности се основават на изчисления, които не предоставят висока степен на точност.

Таблица 3: Средна абсолютна процентна грешка за агрегирани данни на ЕС

	Кредити		**Дебит**	
	2006 г.	***2007 г.***	***2006 г.***	***2007 г.***
Текуща сметка	*2,3%*	*2,9%*	*1,3%*	*1,5%*
-Стоки	0,1%	0,9%	0,4%	0,5%
-Услуги	0,7%	1,9%	1,4%	1,8%
Транспорт	1,4%	2,3%	1,6%	4,5%
Пътуване	4,8%	3,2%	3,2%	2,8%
Други услуги	1,9%	1,5%	1,6%	0,9%
-Приходи	9,3%	8,2%	6,9%	6,0%
Компенсация на служителите	11,4%	9,4%	6,7%	1,7%
Приходи от преки инвестиции	22,3%	19,8%	20,4%	20,9%
Приход от портфейлни инвестиции	3,8%	2,4%	4,1%	4,7%
Приход от други инвестиции	1,1%	2,8%	2,0%	1,7%
-Текущи трансфери	10,5%	0,8%	5,8%	2,0%

4.5. Вътрешна съгласуваност

Чрез вътрешната съгласуваност се измерва последователността в рамките на набора от данни, предоставени въз основа на нето грешките и пропуските, въпреки че по принцип платежният баланс на сметките е изравнен. Така сумата от всички статии трябва да възлиза на нула. Въпреки това на практика се получава дисбаланс в резултат на недостатъци в изходните данни и в съставянето. Грешки и пропуски (нето) се извеждат остатъчно като статия, която уравнява сметките. Понякога грешките при съставянето се

---

[11] *Средната абсолютна процентна грешка* (MAPE) се определя както следва:

$$MAPE = \frac{1}{N}\sum_{t=1}^{N}\left|\frac{X_f(t) - X_i(t)}{X_i(t)}\right|$$

където $X_f(t)$ е първоначалната прогноза за статия X на платежния баланс през отчетно тримесечие t; $X_i(t)$ е последната налична прогноза за същата статия на ПБ през отчетно тримесечие t; N е броят наблюдения в разглежданата времева рамка (тоест една година; тъй като MAPE се изчислява за тримесечни данни, N се равнява на 4).

компенсират взаимно, така че не е задължително размерът на остатъчната статия да указва цялостната точност на декларацията. Въпреки това грешки и пропуски (нето) като цяло се считат за добър индикатор при измерване на вътрешната съгласуваност на платежния баланс.

Таблица 4: Средна относителна грешка за периода 2005—2007 г.

Австрия	3%	**Германия**	6%	**Нидерландия**	5%
Белгия	2%	**Гърция**	2%	**Полша**	4%
България	9%	**Унгария**	2%	**Португалия**	7%
Кипър	3%	**Ирландия**	5%	**Румъния**	3%
Чешка Република	2%	**Италия**	2%	**Словакия**	2%
Дания	5%	**Латвия**	1%	**Словения**	3%
Естония	2%	**Литва**	3%	**Испания**	2%
Финландия	6%	**Люксембург**	1%	**Швеция**	7%
Франция	13%	**Малта**	4%	**Обединеното кралство**	4%

Таблица 4 показва средната относителна грешка, отчетена от държавите-членки за периода 2005—2007 г. Този индикатор се основава на грешки и пропуски (нето) и също се анализира в отчетите за качеството. Равнява се на средно аритметичното от абсолютните стойности грешки и пропуски (нето) през въпросния период (измерен като дял от средната стойност на кредитите и дебитите по текущата сметка), отчетен в тримесечния платежен баланс на държавите-членки. По принцип, тъй като грешките и пропуските трябва да се равняват на нула, този индикатор следва да е незначителен. И това в действителност е така в повечето държави-членки. Само една държава-членка (Франция) отчита стойност на индикатора по-висока от 10 %, а при шест държави-членки тя е по-висока от 5 %.

5. ПОЛЗИ, ПРОИЗТИЧАЩИ ЗА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ, И ЗНАЧЕНИЕ НА СТАТИСТИКАТА ЗА ПЛАТЕЖНИЯ БАЛАНС НА ДЪРЖАВИТЕ-ЧЛЕНКИ

Регламент (ЕО) № 184/2005 представлява отговор на нуждите на потребителите на данни. В настоящия раздел се анализира начинът, по който тези данни се използват, и ползите от статистиката за платежния баланс.

Статистиката на платежния баланс се използва интензивно за разработване на политики от съответните национални и международни институции. Тя се използва от Европейската комисия и Съвета, Европейската централна банка (ЕЦБ) и Евросистемата, МВФ, Банката за международни разплащания, ОИСР, Г3 и Г7.

Статистиката на платежния баланс, наред с международната инвестиционна позиция, е инструмент за мониторинг на паричната политика. В съчетание с други индикатори статистиката относно обмена на стоки и услуги се използва за оценяване на инфлационния натиск, както и на всяко въздействие на международното търсене върху износа и по този начин — върху брутния вътрешен продукт. Позицията на текущата сметка и международната инвестиционна позиция се използват за оценяване на устойчивостта на обменния курс.

Статистиката на платежния баланс е включена също и в докладите за сближаването, публикувани от Европейската комисия и ЕЦБ относно отделните държави-членки, които все още не участват в Икономическия и паричен съюз (ИПС).

В договора за функционирането на Европейския съюз (наричан по-долу ДФЕС) изрично се споменава платежният баланс (например в членове 143 и 144) и от Комисията се изисква редовно да предоставя информация на Съвета относно развитието на ситуацията с платежния баланс в държавите-членки, които не участват в ИПС.

Развитията по текущите сметки в отделните страни се анализират във връзка с тяхната конкурентоспособност, докато статистиката за преките инвестиции се използва за анализиране на привлекателността на всяка страна.

Статистистическите дании за платежния баланс са важен източник за други ключови статистически данни, събирани в свързани статистически области от значение за ЕС, като например:

- брутен вътрешен продукт (включващ трансгранични сделки със стоки и услуги), включително бързи прогнози, за които са необходими месечни индикатори за платежния баланс;

- брутен национален доход (включващ трансгранични сделки със стоки и услуги, както и приходи);

- сметка „Останал свят“ в ЕС и тримесечните сметки по сектори на еврозоната, включително и финансови отчети.

Освен основните агрегирани данни някои конкретни статии от платежния баланс са от особено значение за някои потребители:

- подробната информация за международната търговия с услуги, която Евростат публикува всяка година, е важна за търговските преговори и определянето на митническата политика;

- Европейската комисия и Г8 предприеха мерки за насърчаване на преводите и за подобряване на информацията, свързана с тях;

- географската разбивка на статистиката за платежния баланс може да допринесе за мониторинга на взаимодействията между ЕС и трети държави;

- съставът на финансови потоци (по отношение на преки инвестиции, портфейлни и други инвестиции) е от значение за оценяване на финансовата стабилност.

Членовете на Комитета по ПБ признават, че приемането на Регламент (ЕО) № 184/2005 е предизвикало редица промени, от които качеството на статистиката на платежния баланс се е подобрило в няколко аспекта:

- подобрило се е хармонизирането на данните от платежния баланс, съставяни от различни държави-членки;

– потребителите на данни вече разполагат с по-подробна статистика за платежния баланс ;

– осигурено е стабилно правно основание за съставяне на националните статистически програми на държавите-членки;

– данните са по-навременни и точни.

6. РАЗХОДИ И ТЕЖЕСТ НА СТАТИСТИКАТА НА ПЛАТЕЖНИЯ БАЛАНС

Прогнозирането на разходите при събиране и разпространяване на статистически данни за платежния баланс е твърде сложен процес. Съществува широк кръг от източници на данни, които се използват също и за изготвяне на други статистики или са свързани с отчитането на финансовите институции и предприятия пред регулаторните органи. Поради това е трудно специфичните разходи за събиране и представяне на данните от платежния баланс да се отделят от общите разходи, направени за събиране на данни, които често се използват за други цели. Освен това е възможно в определени държави-членки данните да се събират от две различни институции — националната централна банка и националните статистически служби, което допълнително усложнява съставянето на надеждни прогнози.

След консултация с членовете на Комитета по ПБ е възможно да се прогнозира необходимия вложен труд за изготвяне и разпространяване на статистика за платежния баланс в ЕС. Той възлиза приблизително на 900 еквивалентни единици на заетост на пълно работно време. Тези ресурси могат в по-голяма или по-малка степен да се разпределят по различните области на платежния баланс. Наборът от данни, за който е необходима най-голямата част от вложения труд, е тримесечният платежен баланс, за който са необходими 57 % от ресурсите, следван от международната търговия с услуги (23 %) и преките чуждестранни инвестиции (20 %). Значителното количество вложен труд, необходим за съставяне на тримесечен платежен баланс, може да бъде отнесено към източниците, необходими за изготвяне на множество набори от статистически данни, свързани с финансовия отчет.

Оценката показа, че допълнителните дейности, свързани с прилагането на Регламент (ЕО) № 184/2005, са допринесли за генериране на сравнително скромен дял от вложения труд (около 13 %).

Данните от платежния баланс са необходими също и за национални цели и вече бяха събирани от държавите-членки преди приемане на Регламент (ЕО) № 184/2005. Следователно, за да се спазят изискванията в него, е необходимо само ограничено количество допълнителни ресурси.

Също така следва да се има предвид, че изискванията на Регламент (ЕО) № 184/2005 и исканията за данни на други национални и международни организации, по-специално тези на ЕЦБ и на МВФ, значително се припокриват. Данните, предоставени от държавите-членки специално за целите на Регламент (ЕО) № 184/2005, не се различават от другите, предоставени с цел спазване на други изисквания за данни.

Що се отнася до тежестта върху респондентите, създавана чрез събиране на данни за платежен баланс, държавите-членки имат много ограничена информация, която не е достатъчна за каквато и да е прогноза. Освен това следва да се има предвид, че

въвеждането на праг на задължението за отчитане на трансграничните сделки на равнище ЕС, който първоначално бе определен на 12 500 EUR, а по-късно завишен до 50 000 EUR, е довело до промяна на повечето системи за събиране на данни за платежните баланси в държавите-членки. Преди въвеждането на този праг при повечето от системите за събиране се разчиташе на данни за плащанията, събирани от банки и доставчици на платежни услуги. Сега почти всички системи за събиране се основават на пряко отчитане и/или проучвания. Тази промяна е наложила преразпределяне на тежестта от банките и финансовите посредници, главните доставчици на данни в системите за сетълмент, чиито задължения във връзка със статистиката сега са значително ограничени, към предприятия и домакинства. Дали с преразпределението е намаляла и тежестта върху системата като цяло и в каква степен е въпрос, който трябва допълнително да се проучи. Понастоящем не е налице достатъчно информация, за да бъдат направени заключения.

7. ОБЛАСТИ ЗА ПОТЕНЦИАЛНИ ПОДОБРЕНИЯ И ИЗМЕНЕНИЯ

След няколко изменения в нормативната уредба, накратко обобщени в раздел 2, Регламент (ЕО) № 184/2005 като цяло може да се счита за актуален. Изискванията за данни са изменени с оглед на подобряване на методологията, използвана при изчисляване на агрегираните данни на ЕС. Целта също е била да се приспособи географската разбивка към новата геополитическа ситуация, а разбивката по дейности — към новата класификация на икономически дейности, NACE rev. 2.

Възможно е бъдещите подобрения, които предполагат изменения на Регламент (ЕО) № 184/2005, да включват:

- допълнително актуализиране на изискванията за данните, свързани с приемането на новите международни стандарти BPM6, BD4 и MSITS 2010. Съставителите на платежния баланс се съгласиха да въведат новите стандарти до 2014 г. заедно с приемането на новите стандарти в националните сметки. Изискванията за данните следва да се изменят преди 2014 г., за да могат новите стандарти да се въведат по хармонизиран начин от всички държави-членки;

- критериите за качество по отношение на отчетите за качество, изисквани по Регламент (ЕО) № 184/2005, са посочени в Регламент (ЕО) № 1055/2008. Тъй като до известна степен те се различават от критериите за качество, установени в член 12, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 223/2009 относно европейската статистика [12], те съответно могат да се актуализират. Може да е необходимо времевия график също да се измени, така че цикълът на генериране на данни да се синхронизира по-добре с представянето на отчети за качеството;

[12] Регламент (ЕО) № 223/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2009 г. относно европейската статистика и за отмяна на Регламент (ЕО, Евратом) № 1101/2008 за предоставянето на поверителна статистическа информация на Статистическата служба на Европейските общности, на Регламент (ЕО) № 322/97 на Съвета относно статистиката на Общността и на Решение 89/382/ЕИО, Евратом на Съвета за създаване на Статистически програмен комитет на Европейските общности. ОВ L87, 31.3.2009 г., стр. 164.

– приемане от Комисията на мерките за прилагане на Регламент (ЕО) № 1055/2008, включително и неговите приложения, в съответствие с новите правни възможности, предоставени от ДФЕС.

– актуализиране на изискванията за данни, които въвеждат събиране на статистически данни за международната търговия с услуги според начина на предоставянето им, както е определено в MSITS 2010, с особено внимание към начин 4 (наличие на физически лица).

Други възможни подобрения, за които не се налагат изменения в Регламент (ЕО) № 184/2005**,** бяха предложени от членовете на Комитета по ПБ:

– понастоящем наборите от данни, предавани на Евростат, се предоставят и на други европейски институции и международни организации, като ЕЦБ, МВФ и ОИСР. В тези набори от данни има незначителни разлики, тъй като степента на подробност, изисквана от всяка организация, може да не е напълно еднаква. Тежестта за държавите-членки може значително да се намали, ако изискванията за данните на всички международни организации се хармонизират. Ако тази цел се постигне, преносът на данни може допълнително да се опрости, използвайки Евростат като център, който предава получените от държавите-членки данни на други желаещи организации. Тази процедура вече се използва за предоставяне на тримесечни данни за международната търговия с услуги на ЕЦБ и лесно може да се разшири до други набори от данни и организации;

– насърчаване на обмена на най-добри практики за методология, както и обмена на микро- и макроданни сред статистическите институции на национално и международно равнище;

– използване за статистически цели на разпоредбите на Директива 2008/8/ЕО на Съвета от 12 февруари 2008 г. за изменение на Директива 2006/112/ЕО по отношение на мястото на доставка на услуги [13]. По този начин би било възможно да се внедри система за отчитане на международната търговия с услуги в рамките на ЕС, сходна с вече действащата система за измерване на търговията със стоки.

8. ФУНКЦИОНИРАНЕ НА КОМИТЕТА ПО ПЛАТЕЖНИЯ БАЛАНС

Комитетът по ПБ е създаден след влизане в сила на Регламент (ЕО) № 184/2005 и е свикан за пръв път на 8 юли 2005 г., когато е приет процедурният правилник и са определени задачите на Комитета.

Задачите на Комитета по ПБ са следните:

– да определя стандарти за качество и да уточнява съдържанието и времето за изготвяне на отчетите за качеството;

[13] ОВ L 44, 20.2.2008 г., стр. 11.

– да подпомага Европейската комисия при оценяване на качеството на предадените данни;

– да определя формата и процедурата, според която държавите-членки следва да предават исканите данни на Европейската комисия;

– да предприеме необходимите мерки за съобразяване на Регламент (ЕО) № 184/2005 с икономическите и техническите промени;

– ако е необходимо да актуализира определенията и изискванията за данните (крайни срокове за предаване, преразглеждане, разширяване и отстраняване на потоци данни и др.).

Бяха проведени консултации с членовете на Комитета по ПБ относно неговото функциониране и резултатите бяха изключително положителни. Както е показано в диаграма 1, задачите на Комитета по ПБ са оценени като „повече от задоволителни“ от около три четвърти от членовете. Според резултатите от консултациите, някои членове на Комитета по ПБ са на мнение, че той трябва да се включи по-активно в обсъждането на стратегически, концептуални и методологични въпроси. Други членове на Комитета по ПБ изразиха мнение, че специфичните му задачи са предимно регулаторни и следва да останат такива.

Комитетът по ПБ е свикван шест пъти от 2005 г. насам. Основните му постижения включват:

– изразяване на мнение по всички мерки за прилагане, изложени в раздел 2 на настоящия доклад;

– постигане на съгласие относно стандартите и съдържанието на отчетите за качеството;

– ежегодно обсъждане на състоянието на съответствието с Регламент (ЕО) № 184/2005 и представянето на отчетите за качеството;

– обсъждане и одобрение на координиран подход за всички главни методологически промени в ход, включително и прилагането на новите ръководства(BPM6 и BD4) и класификацията на икономическите дейности NACE rev. 2;

– обсъждане на развитието, свързано с Регламент (ЕО) № 2560/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 19 декември 2001 г. относно трансграничните плащания в еуро [14], който доведе до промени в прага на задължението за статистическо отчитане на банките, предизвиквайки по този начин цялостна трансформация на системите за събиране на данни за платежен баланс на много държави-членки.

[14] ОВ L 344, 28.12.2001 г., стр. 13.

Диаграма 1: Удовлетвореност на членовете на Комитета по ПБ, свързана с определянето на задачите му (1—5, 1 липса на удовлетвореност, 5 висока удовлетвореност)

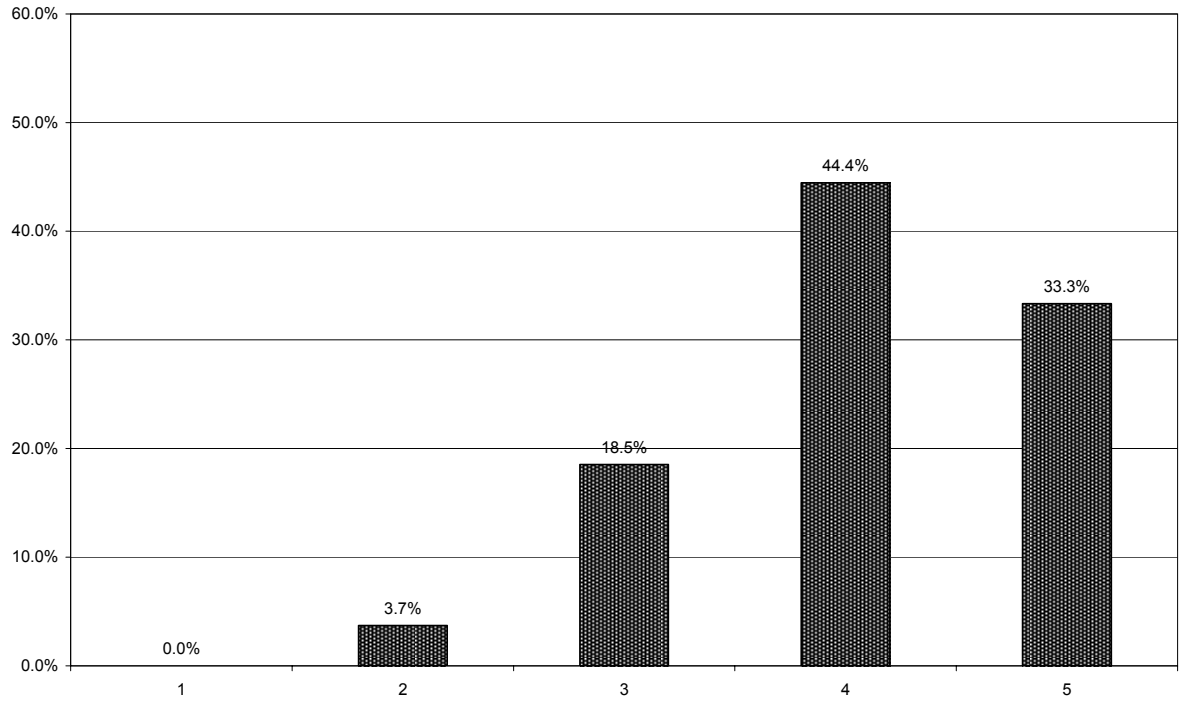

9. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Влизането в сила на Регламент (ЕО) № 184/2005 спомогна за хармонизиране на статистиката на платежния баланс в целия ЕС и повиши наличието на данни, които са на разположение на потребителите. Регламент (ЕО) № 184/2005 предоставя също и правно основание за изготвяне на национални статистически програми. Качеството на предоставените различни видове данни се следи отблизо от Комитета по ПБ.

С оглед на констатациите от този доклад през следващите години може да се обмисли изменение на Регламент (ЕО) № 184/2005 по отношение на въпросите, повдигнати в процеса по преразглеждане:

- актуализиране на изискванията за данните в съответствие с новите международни стандарти;
- представяне на отчетите по качеството в съответствие с подхода на Евростат към качеството и с Регламент (ЕО) № 223/2009, посредством изменение на критериите за качество;
- приемане от страна на Комисията на мерките за прилагане на Регламент (ЕО) № 184/2005 в съответствие с новите правни възможности, въведени от ДФЕС.

В допълнение сътрудничеството с ЕЦБ (ГД „Статистика“) и с други международни организации, като МВФ и ОИСР, би могло допълнително да се засили, използвайки

Евростат като център за предаване, за да се рационализират и хармонизират изискванията за данни.

Преди да бъдат направени съответните предложения, ще се вземат предвид обсъжданията в Комитета по ПБ и мнението на членовете му.